

Ad Fontes

Sdružení kinomajitelů Biografia a.s. v Praze (/1919/ 1920–1930)

„Biografia, společnost pro půjčování a prodej uměleckých filmů, společnost s ručením omezeným v Praze“ (dále jen Biografia s.r.o.) se sídlem v Praze II (Na Příkopě 12, od prosince 1916 pak Nekázanka 1) byla založena 29. prosince 1915. Do obchodního rejstříku Krajského soudu obchodního v Praze (dále jen KSO) však byla zapsána až 4. února 1916.¹⁾ Biografia byla založena jako podnik Pozemkové banky v Praze a této skutečnosti rovněž odpovídalo i složení správní rady společnosti – prvními jednatelem byli František Fuksa (ředitel městského úřadu na Vinohradech), Adolf Král (ředitel Pozemkové banky), JUDr. Václav Písecký (vrchní úředník Pozemkové banky) a jako náhradník Josef Semanský (prokurista Pozemkové banky).²⁾

V květnu 1919 odkoupilo Biografii s.r.o. od Pozemkové banky Kinematografické družstvo v Praze, novými jednatelem společnosti se pak stali někteří majitelé kin – prof. Karel L. Klusáček (akademický malíř a majitel biografu U Vejvodů v Praze I), Václav Pštross (majitel biografu Centrál v Praze II) a Zdeněk Körber (majitel biografu Imperiál v Praze II). Ředitelem společnosti byl jmenován Julius Schmitt.³⁾ Mimořádná valná hromada ze dne 13. prosince 1919 se usnesla na zrušení a likvidaci firmy (s.r.o.), jako likvidátoři byli ustanoveni V. Pštross, K. L. Klusáček a JUDr. Adolf Krýsa.⁴⁾ Nově vzniknuvší akciová společnost se stala nástupkyní někdejší s.r.o., převzala její zařízení, zásoby filmů, obchodní zakázky a všechna aktiva i pasiva.

„Sdružení kinomajitelů Biografia, akciová společnost v Praze“ (dále jen Biografia a.s.) se sídlem v Praze II (Nekázanka 1) bylo ustaveno valnou hromadou dne 23. dubna 1920⁵⁾, zápis do obchodního rejstříku byl proveden 22. října 1920.⁶⁾ Nová akciová společnost se měla stát jakýmsi svépomocným spolkem českých podnikatelů ve filmovém průmyslu. Do správní rady proto byli zvoleni především majitelé kin – jako předseda JUDr. F. Fuksa (ředitel Městského divadla a biografu Minuta v Praze – Vinohradech) a dále K. L. Klusáček, Zdeněk Körber, JUDr. A. Krýsa, (advokát), V. Pštross, Julius Schmitt (ředitel Biografie a.s.), Gustav Stock (člen správní rady Pozemkové banky v Praze) a Julius Zavřel (ředitel Excelsiorfilmu).⁷⁾ S upisováním akcií nové společnosti se začalo již na jaře roku 1919. Původní záměr – shromáždit základní kapitál ve výši 2 500 000, – K (10 000 akcií po 250, – K) pouze za pomoci akcionářů z řad majitelů kinematografických podniků – se nezdařil. V červenci téhož roku tedy zakladatelé společnosti otiskli v denících výzvu k veřejnému upisování akcií.⁸⁾

- 1) Obchodní a živnostenská komora v Praze (dále jen OŽK) měla námitky proti původně navrhovanému názvu „Kinema, společnost pro půjčování a prodej uměleckých filmů, společnost s ručením omezeným v Praze“. Na území monarchie již v té době existovala firma s obdobným názvem – „Kinema, kinematografická a projekční společnost s r. o.“. OŽK se obávala, že by v budoucnu mohlo docházet k záměně obou společností. Podrobně viz Státní oblastní archiv v Praze (dále jen SOA Praha), fond Krajský soud obchodní (dále jen f. KSO), spis sign. C V/175.
- 2) SOA Praha, f. KSO, spis sign. C V/175.
- 3) Tamtéž.
- 4) Likvidace Biografie s.r.o. však byla dokončena po dlouhých průtazích až po dvaceti letech, výmaz společnosti z obchodního rejstříku byl proveden 29. března 1941. Podrobně viz SOA Praha, f. KSO, spis sign. C V/175.
- 5) Národní filmový archiv (dále jen NFA), f. Sdružení kinomajitelů Biografia a.s. (dále jen Biografia), k. 1, inv. č. 12.
- 6) SOA Praha, f. KSO, spis sign. B X/1. Viz též NFA, f. Biografia, k. 1, inv. č. 9.
- 7) SOA Praha, f. KSO, spis sign. B X/1.
- 8) NFA, f. Biografia, k. 1, inv. č. 11.

Předmětem podnikání společnosti byl nákup, prodej a půjčování filmů s plánem rozšíření obchodu na východní Evropu a Balkán. Velkolepé plány zakládajících členů Biografie a.s. – až příliš jistě kalkulující s možnostmi, že se Praha v nejbližších letech stane centrem filmového obchodu pro polovinu Evropy – se však nenaplnily.

Již koncem dubna 1920 otevřela Biografia a. s. svoji filiálku v Brně (Příčná ul. č. 13–15) určenou pro Moravu, Slezsko a Slovensko. Na československém trhu se Biografia a.s. uvedla půjčováním filmů společnosti United Artists. Biografia též uzavřela dohody s americkou společností Universal Film Manufacturing Company a s francouzskou firmou Pathé Cinéma, kterou od srpna 1919 zastupovala pro celou ČSR.

Společnost měla rovněž v plánu zřizovat a provozovat kina a vyrábět kinematografické přístroje. Nic z toho se však neuskutečnilo, nezdarem skončil i pokus o vydávání vlastního reklamního časopisu pod názvem *Biografia*, který po několika číslech pro nerentabilitu zanikl.

Za celou dobu svého působení vyrobila Biografia pouze jeden celovečerní hraný film – komedii *MOŘSKÁ PANNA* (1926),⁹⁾ pro jejíž režii si zajistila Josefa Medeotti-Boháče, obeznámeného s prací v zahraničních ateliérech.

Pro Biografii a.s. se nakonec staly osudnými finanční potíže. Již účetní revize z října 1921 nebyla nikterak příznivá a rovněž i v následujících letech vykazovala společnost trvale ztráty, dobrých hospodářských výsledků nedosahovala ani filiálka v Brně.¹⁰⁾ Společnost byla nucena ukončit svou činnost v roce 1929. Bezprostřední příčinou byl nezdařený pokus o odpis nebo alespoň snížení daní ve výši 2 500 000, – K, které Biografia a.s. dlužila bernímu úřadu, a cenzurní zákaz osmi filmů, jež měly tvořit základ nabídky společnosti pro sezonu 1928/29. Valná hromada konaná dne 28. května 1929 se proto usnesla na likvidaci a podala návrh na zrušení společnosti (likvidátory byli stanoveni V. Pštross a Jaroslav Pražák).¹¹⁾

Po nesčetných komplikacích způsobených nepořádkem v agendě společnosti (Biografia byla několikrát a opakovaně upomínána úřady, aby zasílala požadované dokumenty včas a se všemi náležitostmi), úmrtím likvidátora V. Pštrossa (1933), nedůsledností úřadů a v neposlední řadě též nevyřízenými daňovými záležitostmi byla likvidace dokončena v roce 1941. Výmaz společnosti z obchodního rejstříku se uskutečnil až 18. února 1953.¹²⁾

Jak vyplývá z výše uvedených údajů, Sdružení kinomajitelů Biografia a.s. se – navzdory svým velkolepým plánům, které původně zahrnovaly i výrobu vlastních filmů – nakonec téměř výhradně věnovalo pouze obchodu s filmy. Přesto však tato společnost významně zasáhla i do výroby filmů, a to svou kapitálovou účastí v AB, akciových filmových továrnách.¹³⁾ Z Biografie a.s. v představenstvu AB zasedali mj. JUDr. F. Fuksa, JUDr. A. Krýsa, V. Pštross, J. Schmitt a J. Zavřel.¹⁴⁾

Celkově lze dochované materiály – vzhledem k nepochybnitému významu společnosti – označit za torzovité, jedná se pouze o necelý 1 karton dokumentů. Z období existence Biografie s.r.o. se dochovalo pouze několik jednotlivin. Pro poznání všeobecného fungování a. s. jsou důležité zejména dokumenty ze schůzí správní rady z období 1923–1927. Rámcovou představu o škále obchodních partnerů mohou poskytnout smlouvy z let 1924–1927, týkající se koupě

9) Podrobné filmografické údaje viz *Český hraný film I. 1898–1930*. Praha: Národní filmový archiv 1995, s. 118–119.

10) NFA, f. Biografia, k. 1, inv. č. 55–66.

11) SOA Praha, f. KSO spis sign. B X/1.

12) Tamtéž

13) Dokumenty o účasti Biografie ve společnosti AB se ve fondu dochovaly ojediněle – viz NFA, f. Biografia, k. 1, inv. č. 67.

14) Podrobně viz Zbyněk H a n d l, *Filmová akciová společnost AB ve dvacátých letech*. In: *Filmový sborník historický 3*. Praha: Český filmový ústav 1992, s. 49–67.

monopolních práv k filmům a zastoupení společnosti v různých částech ČSR. Informativní přehled o hospodaření společnosti a snaze vypořádat se s nedobrou finanční situací může badatel získat z revizní zprávy za období 1921–1926, ze seznamu věřitelů společnosti a z dokumentů k pokusu o sanaci společnosti – pravděpodobně z roku 1928. Informace o portfoliu distribuovaných titulů lze rekonstruovat z dochovaných seznamů filmů (bohužel nedatovaných) a faktur za filmy z období 1924–1928. Jasnější kontury již poskytují dokumenty o exploataci filmů *MOŘSKÁ PANNA* (1926) a *ZELENÝ AUTOMOBIL* (1921).¹⁵⁾ Účetní knihy, písemnosti brněnské filiálky a dokumenty z období likvidace s. r. o. i nástupnické a. s. se ve fondu nedochovaly.

Strohost filmově historických informací obsažených v dokumentech dochovaných z činnosti společnosti vyvažují dva poměrně objemné spisy (pro období s.r.o. i pozdější a.s.), které zachycují hospodaření společnosti obecně a rovněž i proměny personálního složení jejího vedení. Tyto dokumenty jsou uloženy ve Státním oblastním archivu v Praze.¹⁶⁾

T o m á š L a c h m a n

15) Podrobné filmografické údaje viz *Český hraný film I.*, s. 233–234.

16) SOA Praha, f. KSO, spis sign. C V/175 (pro s.r.o.) a spis sign. B X/1 (pro a.s.).